

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Кафедра соціології та соціальної роботи

ДЖУГАН РУСЛАНА ІВАНІВНА
КАЦЬОРА ОЛЕКСАНДР ВАЛЕНТИНОВИЧ

МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У ГРОМАДІ

Методичні рекомендації до курсу

Ужгород 2024

УДК 364(076)
М50

Джуган Р.І., Кацьора О.В. Менеджмент соціальної роботи у громаді: методичні рекомендації до курсу. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 43 с.

Методичні рекомендації містять програму дисципліни, плани лекцій та практичних занять, питання для самостійної та індивідуальної роботи студентів, тестові питання для контролю знань та список рекомендованої літератури. Призначено для студентів освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю «Соціальна робота».

Автори:

Джуган Р.І., доцент, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «УжНУ»

Кацьора О.В., доцент, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «УжНУ»

Рецензенти:

Бартош О.П., професор, кандидат педагогічних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «УжНУ»

Жиленко Р.В., доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «УжНУ»

*Рекомендовано до друку
засіданням кафедри соціології та соціальної роботи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол № 11 від 26.06.2024 р.)
методичною комісією факультету суспільних наук
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол №8 від 27.06.2024 р.)*

ЗМІСТ

Вступ	4
Опис навчальної дисципліни	6
Мета та завдання навчальної дисципліни	6
Очікувані результати навчання	9
Структура навчальної дисципліни	12
Програма навчальної дисципліни	14
Методи навчання	17
Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання	18
Самостійна робота студентів	22
Індивідуальна робота студентів	23
Тестові завдання для підсумкового контролю знань студентів	25
Питання до іспиту	37
Рекомендована література	40

ВСТУП

Вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Менеджмент соціальної роботи у громаді» впроваджено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра в галузі знань 231 «Соціальна робота».

Вивчення дисципліни «Менеджмент соціальної роботи у громаді» є важливим для студентів, які навчаються у галузі соціальної роботи. Ця дисципліна надає студентам знання та навички щодо управління соціальними програмами, проектами та організаціями. Розуміння принципів менеджменту у соціальній сфері допомагає ефективно керувати ресурсами, планувати та впроваджувати програми для поліпшення якості життя людей у потребі. Знання цієї дисципліни може допомогти студентам стати успішними соціальними працівниками, керівниками соціальних проектів чи адміністраторами установ соціальної допомоги.

Організація соціальних послуг у громаді є однією з ключових аспектів соціальної роботи. Це включає в себе розробку, впровадження та координацію програм та послуг, спрямованих на задоволення потреб різних груп населення. Підтримка соціальних послуг може включати допомогу у вирішенні проблем бідності, бездомності, здоров'я, освіти, доступу до послуг догляду та підтримки для вразливих груп, таких як діти, літні люди, люди з інвалідністю та інші. Ефективне управління та координація соціальних послуг у громаді вимагає знань у галузі менеджменту соціальної роботи, а також співпраці з іншими громадськими та державними організаціями для досягнення спільних цілей забезпечення добробуту громади.

Після вивчення дисципліни «Менеджмент соціальної роботи у громаді» студенти отримають ряд важливих знань та навичок, які допоможуть їм у подальшій професійній діяльності у галузі соціальної роботи.

Ось деякі з них: розуміння принципів та методів управління соціальними програмами та проектами; навички планування, моніторингу та оцінки соціальних ініціатив; вміння працювати з ресурсами та координувати дії

команди у контексті соціальної роботи; здатністю аналізувати соціальні проблеми та шукати інноваційні підходи до їх вирішення; розвинути навички співпраці з партнерами та стейкхолдерами для досягнення спільних цілей.

Ці організаційні, менеджерські навички допоможуть студентам ефективно управляти соціальними проектами, програмами та організаціями, сприяючи покращенню якості життя громади та підтримці різних категорій клієнтів.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2.3 самостійної роботи студента – 4.3	1	1
	Лекції:	
	22	8
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78	108

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «**Менеджмент соціальної роботи у громаді**» – ознайомлення з проблемами здійснення соціальної роботи в громаді з урахуванням сучасних світових тенденцій її розвитку.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: формування фахових компетентностей для здійснення соціальної роботи в громаді з урахуванням сучасних світових тенденцій розвитку соціальної роботи.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Загальні компетентності (З)

Професійний стандарт «Фахівець із соціальної роботи»:

31. Здатність виконувати професійну діяльність згідно з етичними вимогами соціальної роботи та особливостями фізичного й емоційного стану отримувачів соціальних послуг.

32. Здатність забезпечувати конфіденційність особистої інформації про отримувачів соціальних послуг.

33. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

310. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення з урахуванням їх національно-культурного, гендерного, соціального статусу.

ФК3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.

ФК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності.

ФК8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.

ФК9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.

ФК12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

ФК 13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в

суспільстві.

ФК14. Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.

ФК18. Здатність орієнтуватись у системі законів та нормативно-правових актів, що діють в сфері соціального захисту осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують соціальної підтримки і допомоги.

Фахові компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

Професійний стандарт «Фахівець із соціальної роботи»:

И2. Здатність розробляти пропозиції щодо підвищення ефективності соціального захисту населення на індивідуальному, груповому рівнях, в тому числі у межах адміністративно-територіальної одиниці територіальної громади в межах повноважень.

К1. Здатність визначати показники якості надання соціальних послуг та соціальної підтримки мешканцям адміністративно-територіальної одиниці територіальної громади та застосовувати їх під час оцінювання якості.

К2. Здатність розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та реалізації управлінських рішень.

Л5. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати і розв'язувати конфлікти в професійному колективі.

М4. Здатність автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях у випадках загрози життю та / або здоров'ю отримувачів соціальних послуг.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціальна робота», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог	ПРН1
Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук	ПРН4
Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості	ПРН6
Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях	ПРН8
Вміти виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання	ПРН9
Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи	ПРН10
Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати команду утворення та	ПРН11

координувати командну роботу	
Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи	ПРН12
Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності	ПРН13
Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень	ПРН15
Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок	ПРН17
Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи	ПРН18
Володіти способами врегулювання конфліктів серед різних категорій населення, технологіями посередництва та медіації при врегулюванні конфліктів, спірних питань серед клієнтів соціальних служб	ПРН20
Демонструвати розуміння організації та функціонування системи надання соціальних послуг на рівні територіальної громади, володіти нормативно-правовими актами, що діють у сфері соціального захисту осіб/сімей, які перебувають у	ПРН21

складних життєвих обставинах і потребують соціальної підтримки.	
Впроваджувати антидискримінаційну політику в організаціях, службах та установах; долати дискримінаційні практики та обирати необхідні методи і моделі соціальної роботи як систему прийомів і засобів соціального впливу щодо різних категорій клієнтів.	ПРН22

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Реформи децентралізації: передумови та сутність	8	1	0			7
Тема 2. Реформування соціальних послуг у громаді	10	1	2			7
Тема 3. Соціальне управління та організація менеджменту соціальної роботи	14	2	2			10
Тема 4. Система управління соціальною роботою	14	2	2			10
Тема 5. Супервізія та консультування в менеджменті соціальної роботи	12	2	2			8
Тема 6. Управління персоналом соціальних служб	12	2	2			8
Модульна контрольна робота	2	2	0			0
Разом за модуль	72	12	10			50
Модуль 2						
Тема 7. Нормативно-правове забезпечення фахівця соціальної роботи у громаді	10	2	2			6
Тема 8. Соціальні послуги для дітей, сім'ї та молоді у громаді	10	2	2			6
Тема 9. Соціальні послуги для людей похилого віку у громаді	10	2	2			6
Тема 10. Соціальні послуги для ветеранів та ВПО	10	2	2			6
Тема 11. Міжнародна підтримка громад	6	0	2			4
Модульна контрольна робота	2	2	0			0
Разом за модуль	48	10	10			28
Разом за семестр	120	22	20			78

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. Реформи децентралізації: передумови та сутність	8	0	0			8
Тема 2. Реформування соціальних послуг у громаді	10	0	0			10
Тема 3. Соціальне управління та організація менеджменту соціальної роботи	14	0	0			14
Тема 4. Система управління соціальною роботою	14	0	0			14
Тема 5. Супервізія та консультування в менеджменті соціальної роботи	12	0	0			12
Тема 6. Управління персоналом соціальних служб	12	1	1			10
Тема 7. Нормативно-правове забезпечення фахівця соціальної роботи у громаді	10	1	1			8
Тема 8. Соціальні послуги для дітей, сім'ї та молоді у громаді	10	2	1			7
Тема 9. Соціальні послуги для людей похилого віку у громаді	10	2	1			7
Тема 10. Соціальні послуги для ветеранів та ВПО	10	2	0			8
Тема 11. Міжнародна підтримка громад	6	0	0			6
Модульна контрольна робота	4	0	0			4
Разом за семестр	120	8	4			108

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Загальна теорія менеджменту соціальної роботи у громаді.

Тема 1. Реформи децентралізації: передумови та сутність.

Передреформні 2000 – 2013 роки: місцеве самоврядування, інтелектуальна еліта і громадянське суспільство як провідники реформи децентралізації в Україні. Реформа децентралізації як складова частина проектів програм і стратегій системних реформ (модернізації) в Україні.

Тема 2. Реформування соціальних послуг у громаді. Надавачі соціальних послуг у громадах. ЗУ «Про соціальні послуги». Постанова КМУ «Про організацію надання соціальних послуг». Постанова КМУ «Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення».

Тема 3. Соціальне управління та організація менеджменту соціальної роботи у громаді. Соціальне управління: класифікація, види та форми. Сучасні підходи до менеджменту. Поняття і структура організацій у менеджменті соціальної роботи. Різновиди організацій соціальної сфери. Особливості внутрішнього та зовнішнього середовища організації. Менеджерський цикл у менеджменті соціальної роботи.

Тема 4. Система управління соціальною роботою. Інформаційне забезпечення менеджменту соціальної роботи. Управлінське рішення, облік та контроль у системі менеджменту соціальної роботи. Менеджмент соціальної роботи як інструмент соціальної політики (державної, регіональної, місцевої). Програма як вид менеджерського рішення у менеджменті соціальної роботи. Соціальне проектування у менеджменті соціальної роботи. Моделювання в діяльності служб соціальної сфери.

Тема 5. Супервізія та консультування в менеджменті соціальної роботи. Управління конфліктами та стресами у менеджменті соціальної роботи. Суть феномену професійного «вигорання» фахівців соціальної роботи. Супервізія та консультування як технології менеджменту соціальної роботи. Особливості управлінської праці у менеджменті соціальної роботи. Основні

ролі менеджерів соціальної роботи та вимоги до їх професійної діяльності. Мотиви до зайняття менеджерських посад.

Тема 6. Управління персоналом соціальних служб. Кадрове забезпечення соціальної роботи. Поняття «кадровий потенціал» та взаємозв'язок з іншими поняттями кадрової політики у соціальній роботі. Інтеграційна модель мотиваційного управління кадрами в соціальній сфері. Сучасні методи оцінювання кадрового потенціалу. Атестація працівників соціальної сфери. Психологічні особливості ділового спілкування. Психологічні особливості підготовки та проведення ділових переговорів.

Модуль 2. Особливості надання соціальних послуг у громаді.

Тема 7. Нормативно-правове забезпечення фахівця соціальної роботи у громаді. Державні стандарти соціальних послуг: денного догляду, паліативного догляду, стандарт соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ), соціальної послуги консультування, соціальної послуги кризового та екстреного втручання, соціальної послуги посередництва (медіації), послуги представництва інтересів, стандарт соціальної адаптації, соціальної послуги профілактики, соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах.

Тема 8. Соціальні послуги для дітей, сім'ї та молоді у громаді. Профілактика соціального сирітства, підтримка родини Створення безпечного, сприятливого та розвиваючого середовища для зростання дітей Об'єднання зусиль членів громади для підтримки вразливих категорій населення Мінімізація витрат громади (держави) на боротьбу з наслідками сімейного неблагополуччя через здійснення вчасної профілактичної роботи.

Тема 9. Соціальні послуги для людей похилого віку у громаді. Види соціальних послуг та форми їх надання. Завдання соціальної роботи з людьми похилого віку: попередження причин, сприяння практичній реалізації прав і

законних інтересів, рівність при отриманні соціальних послуг і допомоги, диференціація підходів до розв'язання проблем, фактори соціального ризику та ін. Напрямки соціальної роботи з людьми похилого віку: соціальне забезпечення, соціальна допомога, догляд, соціальна підтримка вдома.

Тема 10. Соціальні послуги для ветеранів та ВПО. Реформа підтримки ветеранів. Основні пріоритети діяльності Міністерства у справах ветеранів: відновлення та повноцінне життя, пам'ять та повага, реінтеграція в суспільство. Порядок звернення за допомогою. Підстави для відмови у призначенні допомоги та для припинення виплати.

Тема 11. Міжнародна підтримка громад. Гранти та можливості. Транскордонна співпраця. Міжнародне співробітництва між містами України та країн ЄС.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми вивчення дисципліни: лекція, практичні заняття, індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

У процесі вивчення дисципліни використовується кредитно-модульна технологія. Лекційне подання матеріалу проводиться з широким використанням проблемно-діяльнісного підходу, що сприяє глибокому засвоєнню знань і формуванню творчого професійного мислення у майбутніх фахівців.

На практичних заняттях, які носять проблемно-пошуковий і практично-творчий характер, студенти вирішують теоретичні і практичні завдання, розвивають мислення, поглиблюють і розширюють знання, висувають і відстоюють свою точку зору, пропонують та обґрунтовують шляхи їх вирішення.

Під час самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань студенти розв'язують складні проблеми і незрозумілі питання. Самостійна робота планується як форма організації навчального процесу, що має на меті надати допомогу у самостійному вивченні запропонованої літератури у пошуку відповідей на проблемні питання курсу, виконання практичних завдань курсу.

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, вправи.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частковопошуковий, дослідницький.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Іспит, тестування; доповіді-повідомлення; підготовка презентацій результатів виконаної індивідуальної роботи, виконання дослідницького завдання.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: доповідь на практичному занятті, самостійна робота, створення презентацій, розв'язування тестів.

Знання, вміння та навички студентів оцінюються через визначення критерії виконання завдань. Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних та практичних питань і тести. Кожне завдання модульної контрольної роботи (1 теоретичне питання, 1 практичне завдання і тестування) оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: максимально 10 балів за 1 теоретичні питання + 10 балів за 1 практичне завдання + 30 балів за тестування. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 50 балів.

Критерії оцінювання теоретичного завдання на модульній контрольній роботі (максимальна кількість за завдання – 10 балів):

0 – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; 1 – 3 балів – студент не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань; 4 – 6 балів – студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні

знання окремих положень, записує основні статистичні показники, але здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою; 7 – 9 балів – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації; 10 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією.

Критерії оцінювання практичного завдання (максимальна кількість за 1 завдання – 10 балів):

0 балів – студент не розуміє змісту практичного завдання; 1 – 3 бали – обчислює показники тільки з підказкою; 4 – 6 балів – при обчисленні показників студент допускає істотні неточності та помилки; 7 – 9 балів – при розв'язуванні задач студентом допускаються неістотні неточності та незначні помилки; 10 балів – студент розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

Підсумкова оцінка за модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Результат підсумкового контролю визначається як середнє арифметичне значення двох модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена у відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 35) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає іспит в усній формі.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит в усній формі. Здійснюється за питаннями.

1. Виконання першого завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді (оцінюється від 0 до 50 балів): 45-50 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу. 41-44 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу. 37-40 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки. 34-36 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання. 30-33 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми. 0-29 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

2. Питання потребує короткої відповіді, котра розкриває сутність теоретичного положення (оцінюється від 0 до 30 балів: 27-30 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення. 23-26 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення. 18-22 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення. 0-17 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

3. Третє завдання складається з чотирьох тестів і оцінюється від 0 до 20 балів (кожна вірна відповідь – 5 балів).

Підсумкова оцінка з дисципліни здійснюється згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Оцінювання реферату/есе здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Критеріями оцінювання презентації є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Реформи децентралізації: передумови та сутність	7	8
2	Тема 2. Реформування соціальних послуг у громадах	7	10
3	Тема 3. Соціальне управління та організація менеджменту соціальної роботи	10	14
4	Тема 4. Система управління соціальною роботою	10	14
5	Тема 5. Супервізія та консультування в менеджменті соціальної роботи	8	12
6	Тема 6. Управління персоналом соціальних служб	8	10
7	Тема 7. Нормативно-правове забезпечення фахівця соціальної роботи у громаді	6	8
8	Тема 8. Соціальні послуги для дітей, сім'ї та молоді у територіальних громадах	6	7
9	Тема 9. Соціальні послуги для людей похилого віку у територіальних громадах	6	7
10	Тема 10. Соціальні послуги для ветеранів та ВПО	6	8
11	Тема 11. Міжнародна підтримка громад	4	6
	Модульна контрольна робота	0	4
Разом		78	108

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Індивідуальна робота є однією з форм самостійної роботи студентів, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих завдань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладача.

1	Аналітичне завдання «Характеристика організації надавачів послуг у територіальних громадах ... області». Виконання завдання передбачає наступну логічну структуру викладу інформації (розділи): 1. Загальна характеристика системи надавачів соціальних послуг. 2. Коротка історія утворення ТГ. 3. Аналіз стратегії розвитку та соціального паспорту громади. 4. Основні інструменти та ресурси надавачів соціальних послуг у громадах (проблемні питання). 5. Вдалі практики діяльності надавачів соціальних послуг (рецепти успіху). 6. Висновки, рекомендації, щодо удосконалення системи надавачів соціальних послуг у ТГ.
2	Форми підтримки в громадах зарубіжних країн
3	Сучасні підходи до розуміння життєдіяльності громади
4	Стратегії і тактики роботи в громаді: характеристика тактик співпраці, кампанії, протистояння; роль коаліції в процесі впровадження змін в громаді; лобіювання як спосіб відстоювання інтересів громади
5	Роль молодіжних ініціатив у розвитку громади
6	Соціальне посередництво як вимога часу. Навести реальні факти надання посередницьких послуг соціальними службами при вирішенні

	проблем різних категорій клієнтів (у сфері освіти, медицини, реінтеграції, ресоціалізації тощо.)
7	Громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти
8	Проаналізуйте виступи політичних діячів ВР України щодо процесу децентралізації
9	Розробіть соціальний паспорт громади за основними показниками: географічний, демографічний, соціальний, економічний, освітньо-культурний, політичний, ризики (громада: учнівська, студентська, міська, сільська).
10	Складіть схему мережі соціальних закладів, які забезпечують безперервність догляду в громаді

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

1. Що таке територіальна громада?

- a) Група осіб, які проживають в одному районі міста.
- b) Орган місцевого самоврядування.
- c) Сукупність мешканців, об'єднаних спільними інтересами та проживанням на одній території.
- d) Форма державного управління.

2. Який з наступних принципів є основним у менеджменті територіальної громади?

- a) Ієрархічність.
- b) Централізація.
- c) Публічність і відкритість.
- d) Автократія.

3. Яка функція не належить до основних функцій менеджменту територіальної громади?

- a) Планування.
- b) Контроль.
- c) Координація.
- d) Виробництво.

4. Що таке стратегічне планування у територіальній громаді?

- a) Встановлення короткострокових цілей.
- b) Визначення довгострокових цілей та шляхів їх досягнення.
- c) Щоденне управління ресурсами.
- d) Ведення обліку фінансів.

5. Який документ є основним у плануванні розвитку територіальної громади?

- a) Річний бюджет.
- b) Стратегічний план розвитку.
- c) Звіт про виконання робіт.
- d) Перелік місцевих податків.

6. Що таке SWOT-аналіз у контексті територіальної громади?

- a) Оцінка фінансового стану громади.
- b) Аналіз сильних і слабких сторін, можливостей і загроз громади.
- c) Вивчення демографічних показників.
- d) Моніторинг виконання бюджетних програм.

7. Яке з наступних понять не відноситься до фінансового менеджменту територіальної громади?

- a) Бюджет.
- b) Податки.
- c) Витрати.
- d) Ідеологія.

8. Який орган відповідає за виконання місцевого бюджету?

- a) Виконавчий комітет місцевої ради.
- b) Міський голова.
- c) Місцеві підприємства.
- d) Районна адміністрація.

9. Що таке децентралізація у контексті територіальної громади?

- a) Передача повноважень від держави до місцевих органів влади.
- b) Централізоване управління ресурсами.
- c) Зменшення кількості місцевих органів влади.

d) Збільшення контрольних функцій держави.

10. Який принцип організації роботи у територіальній громаді передбачає участь населення у прийнятті рішень?

- a) Автократичність.
- b) Демократичність.
- c) Ієрархічність.
- d) Бюрократичність.

11. Що таке публічне управління?

- a) Управління комерційними підприємствами.
- b) Управління, спрямоване на задоволення суспільних потреб.
- c) Управління власними фінансами.
- d) Управління державними підприємствами.

12. Яке з наступних понять не є складовою частиною стратегії розвитку територіальної громади?

- a) Аналіз зовнішнього середовища.
- b) Визначення місії та цілей.
- c) Розробка бізнес-плану підприємства.
- d) Оцінка ресурсів громади.

13. Який метод управління найбільш ефективний у умовах територіальної громади?

- a) Автократичний метод.
- b) Демократичний метод.
- c) Авторитарний метод.
- d) Ліберальний метод.

14. Що таке муніципальний менеджмент?

- a) Управління державними установами.
- b) Управління підприємствами комунальної власності.
- c) Система управління місцевими справами на рівні територіальної громади.
- d) Управління об'єктами національної інфраструктури.

15. Який з нижчеперелічених факторів не впливає на розвиток територіальної громади?

- a) Економічний.
- b) Політичний.
- c) Культурний.
- d) Географічний.

16. Яка роль місцевого самоврядування у системі державного управління?

- a) Виконання функцій центральної влади на місцевому рівні.
- b) Захист прав та інтересів місцевих громад.
- c) Залучення інвестицій у державні проекти.
- d) Здійснення судових функцій.

17. Що таке громадський бюджет?

- a) Бюджет, що фінансує виключно соціальні програми.
- b) Форма участі громадян у розподілі частини місцевого бюджету.
- c) Державний бюджет, виділений на громаду.
- d) Приватний фонд для розвитку громади.

18. Яка головна мета стратегічного управління у територіальній громаді?

- a) Максимізація прибутків громади.

- b) Задоволення потреб мешканців громади.
- c) Централізація ресурсів.
- d) Зниження витрат на управління.

19. Який з наступних аспектів не належить до соціального менеджменту у територіальній громаді?

- a) Управління освітою.
- b) Охорона здоров'я.
- c) Управління комерційними підприємствами.
- d) Соціальна підтримка населення.

20. Що таке місцевий розвиток?

- a) Розвиток великих міст.
- b) Комплекс заходів, спрямованих на покращення якості життя у певній територіальній громаді.
- c) Державна підтримка малих міст.
- d) Інфраструктурні проекти в сільських районах.

21. Що таке місцевий економічний розвиток?

- a) Підвищення рівня життя шляхом розвитку інфраструктури та створення робочих місць.
- b) Зниження податків для місцевих підприємств.
- c) Підвищення вартості комунальних послуг.
- d) Встановлення нових нормативних актів.

22. Яка роль громадських організацій у розвитку територіальної громади?

- a) Контроль за виконанням державних програм.
- b) Організація комерційної діяльності.
- c) Сприяння залученню громадян до управлінських процесів.

d) Забезпечення військової безпеки.

23. Що означає термін "громадські слухання"?

- a) Судове засідання за участю громадян.
- b) Публічне обговорення важливих для громади питань.
- c) Засідання місцевої ради.
- d) Прес-конференція місцевих чиновників.

24. Яка з наступних функцій не є характерною для органів місцевого самоврядування?

- a) Забезпечення правопорядку.
- b) Управління комунальним майном.
- c) Видача ліцензій на підприємницьку діяльність.
- d) Організація місцевих виборів.

25. Що таке соціальна інфраструктура територіальної громади?

- a) Сукупність промислових підприємств.
- b) Комплекс закладів і установ, що забезпечують соціальні потреби населення.
- c) Мережа комерційних магазинів.
- d) Система транспортних комунікацій.

26. Яке з наведених завдань є основним для керівника територіальної громади?

- a) Забезпечення законності та правопорядку.
- b) Розробка національних програм розвитку.
- c) Організація і контроль за виконанням рішень місцевої ради.
- d) Підготовка міжнародних угод.

27. Який з нижчеперелічених документів є основним правовим актом територіальної громади?

- a) Статут громади.
- b) Конституція України.
- c) Господарський кодекс.
- d) Закон про державний бюджет.

28. Що таке бюджетна децентралізація?

- a) Передача частини державних доходів на місцевий рівень.
- b) Зменшення кількості податків для місцевих громад.
- c) Централізоване управління фінансами.
- d) Встановлення однакових бюджетних норм для всіх громад.

29. Який з наступних елементів не належить до системи місцевого самоврядування?

- a) Місцева рада.
- b) Виконавчий комітет.
- c) Верховна Рада України.
- d) Міський голова.

30. Що таке громадський моніторинг?

- a) Спостереження за громадським порядком.
- b) Процес оцінки діяльності місцевих органів влади громадянами.
- c) Збирання статистичних даних про населення.
- d) Розробка планів розвитку громади.

31. Що таке інноваційний розвиток територіальної громади?

- a) Впровадження новітніх технологій та рішень для покращення якості життя.
- b) Збільшення кількості робочих місць у промисловості.

- c) Розвиток аграрного сектору.
- d) Побудова нових житлових комплексів.

32. Який з наступних факторів не впливає на бюджет територіальної громади?

- a) Рівень місцевих податків і зборів.
- b) Кількість населення громади.
- c) Внутрішня політика громади.
- d) Міжнародні конфлікти.

33. Який документ визначає порядок діяльності виконавчого комітету місцевої ради?

- a) Регламент виконавчого комітету.
- b) Конституція України.
- c) Закон про місцеве самоврядування.
- d) Статут громади.

34. Що таке громадські ініціативи?

- a) Програми державної підтримки бізнесу.
- b) Пропозиції та проекти, що виходять від громадян і спрямовані на вирішення місцевих проблем.
- c) Політичні рішення уряду.
- d) Наукові дослідження місцевих університетів.

35. Який з наступних принципів є основним у соціальній політиці територіальної громади?

- a) Ієрархічність.
- b) Справедливість.
- c) Бюрократичність.
- d) Централізація.

36. Що таке комунальне підприємство?

- a) Підприємство, що фінансується з державного бюджету.
- b) Приватне підприємство, що надає послуги громаді.
- c) Підприємство, що знаходиться у власності територіальної громади.
- d) Іноземна компанія, що працює на території громади.

37. Що означає термін "соціальне партнерство" у контексті територіальної громади?

- a) Співпраця між державою та приватними підприємствами.
- b) Співпраця між місцевими органами влади, громадськими організаціями та бізнесом для вирішення соціальних проблем.
- c) Партнерство між різними громадами.
- d) Співпраця з міжнародними організаціями.

38. Що таке місцевий референдум?

- a) Опитування мешканців щодо місцевих проблем.
- b) Загальне голосування мешканців громади з важливих питань місцевого значення.
- c) Засідання місцевої ради.
- d) Оприлюднення рішень місцевої влади.

39. Що таке планування території?

- a) Процес визначення напрямків використання земельних ресурсів громади.
- b) Створення бізнес-планів для місцевих підприємств.
- c) Оцінка екологічного стану території.
- d) Встановлення меж територіальної громади.

40. Що таке місцевий екологічний менеджмент?

- a) Управління природними ресурсами територіальної громади для забезпечення сталого розвитку.
- b) Створення нових підприємств.
- c) Встановлення тарифів на комунальні послуги.
- d) Організація туристичних маршрутів.

41. Який орган відповідає за організацію виборів до місцевої ради?

- a) Верховна Рада України.
- b) Центральна виборча комісія.
- c) Міська виборча комісія.
- d) Виконавчий комітет місцевої ради.

42. Що таке громадянське суспільство?

- a) Система державних органів.
- b) Сукупність громадських інститутів та організацій, які сприяють розвитку демократичних процесів у суспільстві.
- c) Мережа комерційних підприємств.
- d) Система міжнародних відносин.

43. Що таке місцеві податки і збори?

- a) Податки, які збираються центральною владою.
- b) Податки та збори, що встановлюються і збираються органами місцевого самоврядування.
- c) Благодійні внески громадян.
- d) Міжнародні фінансові допомоги.

44. Яка функція не належить до компетенції міського голови?

- a) Представлення громади у відносинах з іншими органами.
- b) Координація роботи виконавчого комітету.

- c) Розробка національної політики.
- d) Організація виконання рішень місцевої ради.

45. Що таке місцеве самоврядування?

- a) Система органів, що забезпечує реалізацію державної політики на місцевому рівні.
- b) Право і можливість територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення.
- c) Процес децентралізації державного управління.
- d) Система комунальних підприємств.

46. Яке значення має планування бюджету для територіальної громади?

- a) Зменшення податків.
- b) Ефективне розподілення фінансових ресурсів для задоволення потреб громади.
- c) Збільшення кількості робочих місць.
- d) Підвищення заробітної плати чиновникам.

47. Який з наступних принципів є основним у управлінні ресурсами територіальної громади?

- a) Централізація.
- b) Прозорість і підзвітність.
- c) Ієрархічність.
- d) Бюрократичність.

48. Що таке інтегрований розвиток територіальної громади?

- a) Розвиток окремих секторів економіки.
- b) Комплексний підхід до розвитку громади, що включає економічні, соціальні та екологічні аспекти.

- c) Розробка нових бізнес-планів.
- d) Співпраця з міжнародними організаціями.

49. Що означає термін «стале місто»?

- a) Місто з високим рівнем промислового виробництва.
- b) Місто, яке забезпечує високий рівень якості життя за рахунок ефективного використання ресурсів і збереження навколишнього середовища.
- c) Місто з великим населенням.
- d) Місто, що активно залучає інвестиції.

50. Яке з наступних завдань не належить до компетенції місцевої ради?

- a) Затвердження місцевого бюджету.
- b) Контроль за виконанням державних програм.
- c) Встановлення місцевих податків і зборів.
- d) Прийняття рішень щодо управління комунальним майном.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Передреформні 2000 – 2013 роки: місцеве самоврядування, інтелектуальна еліта і громадянське суспільство як провідники реформи децентралізації в Україні.
2. Реформа децентралізації як складова частина проектів програм і стратегій системних реформ (модернізації) в Україні.
3. Надавачі соціальних послуг у громадах.
4. ЗУ «Про соціальні послуги».
5. Постанова КМУ «Про організацію надання соціальних послуг».
6. Постанова КМУ «Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення».
7. Соціальне управління: класифікація, види та форми.
8. Сучасні підходи до менеджменту.
9. Поняття і структура організацій у менеджменті соціальної роботи.
10. Різновиди організацій соціальної сфери.
11. Особливості внутрішнього та зовнішнього середовища організації.
12. Менеджерський цикл у менеджменті соціальної роботи.
13. Інформаційне забезпечення менеджменту соціальної роботи.
14. Управлінське рішення, облік та контроль у системі менеджменту соціальної роботи.
15. Менеджмент соціальної роботи як інструмент соціальної політики (державної, регіональної, місцевої).
16. Програма як вид менеджерського рішення у менеджменті соціальної роботи.
17. Соціальне проектування у менеджменті соціальної роботи.
18. Моделювання в діяльності служб соціальної сфери/
19. Управління конфліктами та стресами у менеджменті соціальної роботи.
20. Суть феномену професійного «вигорання» фахівців соціальної роботи.
21. Супервізія та консультування як технології менеджменту соціальної роботи.
22. Особливості управлінської праці у менеджменті соціальної роботи.

23. Основні ролі менеджерів соціальної роботи та вимоги до їх професійної діяльності.
24. Мотиви до зайняття менеджерських посад.
25. Кадрове забезпечення соціальної роботи.
26. Поняття «кадровий потенціал» та взаємозв'язок з іншими поняттями кадрової політики у соціальній роботі.
27. Інтеграційна модель мотиваційного управління кадрами в соціальній сфері.
28. Сучасні методи оцінювання кадрового потенціалу.
29. Атестація працівників соціальної сфери.
30. Психологічні особливості ділового спілкування.
31. Психологічні особливості підготовки та проведення ділових переговорів.
32. Особливості створення та проведення рекламних компаній організаціями соціальної сфери.
33. Державні стандарти соціальних послуг: денного догляду, паліативного догляду,
34. Стандарт соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ).
35. Стандарт соціальної послуги консультування.
36. Стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання.
37. Стандарт соціальної послуги посередництва (медіації), послуги представництва інтересів.
38. Стандарт соціальної адаптації, соціальної послуги профілактики.
39. Стандарт соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах.
40. Профілактика соціального сирітства, підтримка родини.
41. Створення безпечного, сприятливого та розвиваючого середовища для зростання дітей.
42. Об'єднання зусиль членів громади для підтримки вразливих категорій населення.

43. Мінімізація витрат громади (держави) на боротьбу з наслідками сімейного неблагополуччя через здійснення вчасної профілактичної роботи.
44. Види соціальних послуг та форми їх надання.
45. Завдання соціальної роботи з людьми похилого віку: попередження причин, сприяння практичній реалізації прав і законних інтересів, рівність при отриманні соціальних послуг і допомоги, диференціація підходів до розв'язання проблем, фактори соціального ризику та ін.
46. Напрямки соціальної роботи з людьми похилого віку: соціальне забезпечення, соціальна допомога, догляд, соціальна підтримка вдома.
47. Реформа підтримки ветеранів.
48. Основні пріоритети діяльності Міністерства у справах ветеранів: відновлення та повноцінне життя, пам'ять та повага, реінтеграція в суспільство.
49. Порядок звернення за допомогою.
50. Підстави для відмови у призначенні допомоги та для припинення виплати.
51. Гранти та можливості. Транскордонна співпраця.
52. Міжнародне співробітництва між містами України та країн ЄС.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Безпалько О.В., Авельцева Т.П., Мацевка Н.І. Технології активізації громади: методичний посібник. Київ: Науковий світ, 2006. 95 с.
2. Безпалько О.В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методичні основи: монографія. Київ: Наук. світ, 2006. 408 с.
3. Безпалько О.В. Технології активізації громади: методичний посібник. Київ, Християнський дитячий фонд. 2006, 90 с.
4. Белавін С. П., Мітіна С. В., Орловська О. А. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів : навчальний посібник. Херсон: Олді, 2021. 436 с.
5. Борисова О. В., Знаткова О.М., Кульга О.О., Нікітіна В.В. Соціальна робота з вимушеними переселенцями в сучасній Україні: монографія. Київ: Кондор, 2019. 468 с.
6. Брич В.Я., Миколіук С.М. Соціальний захист сиріт в Україні : монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 200 с.
7. Власенко Р.Г. Застосування теорії змін у стратегічному плануванні в об'єднаних територіальних громадах: практичний посібник: Київ: Програма розвитку ООН в Україні, 2020. 92 с.
8. Колбіна Л А. Менеджмент соціальної роботи навчальний посібник. Одеса: ПП Букаєв В.В., 2017. 406 с.
9. Лукашевич М.П. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. Київ: Каравела, 2018. 368 с.
10. Місцеве самоврядування в Україні: стан та перспективи розвитку / наук. доп. редкол. Ю.В.Ковбасюк, К.О.Ващенко, В.В.Толкованов та ін.; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю.В.Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2014. 128 с.
11. Мітіна С. В. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів: навчальний посібник / за ред. С.В.Мітіної. Київ: Гельветика, 2020. 436 с

12. Пірен М.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорія та практика. Чернівці: Чернів. нац.ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 327 с.
13. Посібник з розвитку громад: Практичний poradник для небайдужих / кол.авт. Л.О.Єльчева, І.М.Ібрагімова та ін. Київ., 2007. 458 с.
14. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
15. Слосанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. Тернопіль, ТНПУ імені В.Гнатюка, 2018. 382 с.

Допоміжна література

1. Горемикіна Ю.В. Інноваційні практики соціальної роботи з вразливими групами населення в Україні. Соціальні інновації. Демографія і соціальна економіка. 2020. №3 (41). С.91-113.
2. Миколук С. Професійне вигорання соціальних працівників в умовах війни. Ввічливість. Humanitas. 2022. № 6. С.31-36.
3. Миколук С. Соціально-психологічна допомога дітям із прийомних сімей в умовах війни. Габітус. 2022. Вип. 38. С. 152-155.
4. Реформа для людини: збірник матеріалів про шляхи реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні / Упор. Яцюк В.А. та інші. За підтримки проекту ЄС «Сприяння регіональному розвитку в Україні». Київ: Центр аналітико-правових реформ, 2005. 238 с.
5. Ткачук П.А. Місцеве самоврядування в Україні у контексті конституційних і демократичних реформ: монографія. Ужгород: КП «Ужгородська міська друкарня», 2006. 576 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Державний стандарт денного догляду. Наказ Мінсоцполітики від 30.07.2013 р. № 452. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13>
2. Державний стандарт паліативного догляду. Наказ Мінсоцполітики від 29.01.2016 р. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-16>

3. Державний стандарт соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ). Наказ Мінсоцполітики від 26.09.2016 р. № 1067. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1367-16>
4. Державний стандарт соціальної послуги консультування. Наказ Мінсоцполітики від 02.07.2015 р. № 678. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15>
5. Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Наказ Мінсоцполітики від 01.07.2016 р. № 716. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16>
6. Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації). Наказ Мінсоцполітики від 17.08.2016 р. № 892. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16>
7. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів. Наказ Мінсоцполітики від 30.12.2015 р. № 1261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16>
8. Державний стандарт соціальної адаптації. Наказ Мінсоцполітики від 18.05.2015 р. № 514. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15>
9. Державний стандарт соціальної послуги профілактики. Наказ Мінсоцполітики від 10.09.2015 р. № 912. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15>
10. Державний стандарт соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування. Наказ Мінсоцполітики від 11.08.2017 р. № 1307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1089-17>
11. Державний стандарт соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах. Наказ Мінсоцполітики від 31.03.2016 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16>
12. Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01. 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
13. Постанова КМУ «Про організацію надання соціальних послуг» від 1.06.2020 року №587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020->

%D0%BF#Text

14.Постанова КМУ «Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення» від 1.06.2020 р. №450. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2020-%D0%BF#Text>

15.Соціальна робота у громаді. URL:

<https://www.facebook.com/groups/Communities4People/>